

Hyvinvoinnin teemavuoden teema Ruokinta:

Ruokinta on tärkeää

Ruokinnalla on paljon vaikutusta eläinten terveyteen, hyvinvointiin ja tuotantoon. Keskimäärin meillä ruokitaan eläimet hyvin, mutta turhan monella tilalla on kuitenkin joko ajoittaisia tai pitempiaikaisia ruokintaongelmia tai jopa -virheitä. Tavallisimmat ongelmat liittyvät rehujen laatuun, ravinnesisältöön, ravintoannoksen koostumukseen, ravinnon antotekniikkaan ja ravinnon saatavuuteen.

Säilörehun laadulla on ratkaiseva merkitys

Pilaantunut säilörehu vähentää aina syöntiä ja mahdollisesti muodostuneet homemyrkyt voivat aiheuttaa monenlaisia sairauksia (ripulia, ruokahaluttomuutta, puolustuksen heikkenemistä → utaretulehduksia yms.) tai jopa tappaa eläimiä. Näin ollen kannattaa säilörehun laadun turvaamiseksi tehdä kaikki voitava. Toki vuodet eivät ole veljeksiä kelien suhteen!

Ravinnesisällöllä on myös merkitystä

Liika energia suhteessa maitotuotoksen tai kasvuun lihottaa liikaa ja liian vähän energiaa taas laihduttaa liikaa ja/tai vähentää kasvua sekä tuotosta. Jotta eri eläinryhmien tarpeet saadaan sopivasti tyydytettyä, tulisi olla paljon D-arvoltaan hyvää (690 g/kg ka) säilörehua ja jonkin verran D-arvoltaan huonohkoa (600-620 g/kg ka) säilörehua tai heinää tai olkea. Meillä Suomessa on melko paljon ongelmia poikivien hiehojen ja umpilehmien liian lihavuuden kanssa. Tämä johtaa maksojen rasvoittumisen ja toimintahäiriöihin, jolloin poikineiden eläinten ruokahalu ja maksan toiminta ovat heikentyneet. Pääsyyinä ovat turhan pitkät poikimavälit ja liian väkevät rehuannokset lopputiineyden aikana, koska sopivaa korsirehua ei ole.

Tärkeää on myös ravintoannoksen sopivat kivennäis- ja hivenainepitoisuudet. Erityisesti tulee huolehtia umpilehmien poikimahalvausten ennaltaehkäisystä ja riittävästä seleenin saannista. Seleenipuu- tokset ovat meillä yllättävän tavallisia, joten jokaisen kannattaa varmistaa karjansa saanti joko maitonäytteen ja/tai verinäytteiden seleenianalyysillä (oma eläinlääkäri auttaa!). Puutosten taustalla on yleensä lannoituksen seleeniköhyys.

Appeen koostumus vaikuttaa pötsien toimintaan

Appeessa on tärkeää, että se sekoitetaan riittävän hyvin, jotta eläimet eivät kykene lajittelemaan ravintoa. Apetta ei kuitenkaan saa sekoittaa liian hyvin, koska liian hieno mössö vähentää ravinnon puruskelua ja pötsin toimintaa. Seurauksena voi olla hapanpötsi ongelmat, jonka seurauksena ovat ravinteiden pilkkoutumis- ja imeytymisongelmat. Myös juoksutusmahakierteet voivat vaivata.

Lypsylehmien erillisruokinnassa väkirehujen antokertoja pitää olla vähintään 4 päivässä

Liian suuret väkirehujen kerta-annokset tai liian nopea väkirehujen lisäys aiheuttavat myös hapanpötsi pilaantumaa. On tärkeää suhteuttaa väkirehumäärät säilörehun ravinnesisältöön.

Ravinnon saatavuudella on myös merkitystä

Ellei tuottaja anna riittävästi ravintoa eläimilleen, on se vähintäänkin liian suuren nälän kautta hyvinvointiongelma eläimille. Mutta tilanne johtaa helposti myös sairauksiin, esimerkiksi puolustuksen heikkenemisen myötä. Myös tiinehtyminen yleensä heikkenee. Pihatoissa liian lyhyt ruokintapöytä suhteessa eläinryhmän kokoon ja ylitäyttö ovat lähes aina ongelmia ravinnon saatavuuden kannalta. Mikäli navetassa ruokintapöytä on lyhyt ja esimerkiksi ensikoiden herumishuippu jää vaatimattomaksi, kannattaa eläinmäärää vähentää, jotta kaikki eläimet pääsevät paremmin ravinnon äärelle.

Laura Kulkas

Terveydenhuoltoeläinlääkäri

Valio Oy

